## HỌC VIỆN CÔNG NGHỆ BƯU CHÍNH VIỄN THÔNG KHOA CÔNG NGHỆ THÔNG TIN



## BÀI TẬP LỚN

## Đề tài : XÂY DỰNG HỆ THỐNG CHẨN ĐOÁN VỀ BỆNH XƯƠNG KHỚP

Môn học: Các hệ thống dựa trên tri thức

Giảng viên: Nguyễn Đình Hóa

## Sinh viên thực hiện:

- 1. Phan Văn Mạnh B15DCCN338
- 2. Phùng Đức Đại B15DCCN096
- 3. Hoàng Văn Đức B15DCCN131

Hà Nội, ngày 22, tháng 11 năm 2021.

## Mục lục

1. Trình bày các kiến thức chuyên môn liên quan đến hệ thống3
2. Trình bày về dữ liệu được sử dụng trong hệ thống4
3. Trình bày các luật/cases/các mối liên kết thông tin được sử dụng để kế nối các tri thức trong hệ thống nhằm thực hiện được bài toán đặt ra5
4. Trình bày các kịch bản vận hành hệ thống, dữ liệu đầu vào, dữ liệu đầi ra5
5. Sử dụng các công cụ lập trình để xây dựng hệ thống dựa trên các tr thức đã được mô tả ở trên7
6. Chạy hệ thống theo các kịch bản đã nêu ở trên7
7. Giải thích các chi tiết trong hệ thống tương ứng với các tri thức đã tìn hiểu được11

## 1. Trình bày các kiến thức chuyên môn liên quan đến hệ thống

Tài liệu tham khảo

Sách: "HƯỚNG DẪN CHẨN ĐOÁN VÀ ĐIỀU TRỊ CÁC BỆNH
 CƠ XƯƠNG KHỚP" - NHÀ XUẤT BẢN Y HỌC HÀ NỘI – 2016

Link: https://kcb.vn/wp-content/uploads/2016/06/HD%C4%90T-

<u>C%C6%A1-X%C6%B0%C6%A1ng-Kh%E1%BB%9Bp.pdf</u>

Sách: "MỘT SỐ BỆNH LÝ CƠ XƯƠNG KHỚP THƯỜNG GẶP
 BS CKII" - Đoàn Thị Huyền Trân - Bệnh viên Nhân dân 115
 Link:

http://www.ttyttpvl.vn/Portals/0/Tin%20tuc/Tap%20huan%20co%20xuon g%20khop/M%E1%BB%99t%20s%E1%BB%91%20b%E1%BB%87nh% 20l%C3%BD%20C%C6%A1%20x%C6%B0%C6%A1ng%20kh%E1%B B%9Bp%20th%C6%B0%E1%BB%9Dng.pdf

## Tóm tắt kiến thức chuyên môn:

Một bệnh xương có thể nhiều triệu chứng và một triệu chứng có thể xuất hiện trong nhiều bệnh xương, Vậy nên chúng em sử dụng thuật toán Case Base Resoning để giải quyết bài toán xử lý bệnh xương, dữ liệu về bệnh và triệu chứng sẽ được chuyên gia cập nhật thường xuyên vào database.

Ví dụ minh họa về bệnh xương và triệu chứng:

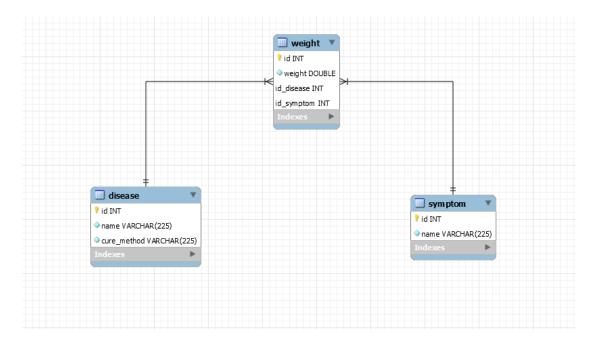
Bệnh viêm khớp dạng thấp

- Khởi phát từ từ (55-65%): sưng khớp (ko đối xứng -> đối xứng)
- Thường ảnh hưởng tại các khớp nhỏ bàn tay, bàn chân
- Cứng khớp buổi sáng (≥30-45ph)
- Mệt mỏi, chán ăn
- Hiếm khi triệu chứng tại khóp mất hoàn toàn

Bệnh viêm khớp cột sống

- Khởi phát trojớc 45t
- Đau hơn 3 tháng
- Đau lưng vùng thấp, đau mông
- Thức giấc do đau lưng, thường từ nửa đêm về sáng
- Cứng lưng buổi sáng ít nhất 30ph
- Khởi phát âm ỉ
- Cải thiện với vận động, không cải thiện khi nghỉ ngơi
- Đáp ứng với NSAIDs

## 2. Trình bày về dữ liệu được sử dụng trong hệ thống



- Bảng disease: lưu thông tin bệnh

id: id bệnh

name: tên bệnh

cure\_method: phương pháp chữa trị bệnh

- Bảng sympton: lưu thông tin triệu chứng

id: id triệu chứng

name: tên triệu chứng

Do 1 bệnh có thể xuất hiện nhiều triệu chứng và 1 triệu chứng có thể nằm trong nhiều bệnh và mỗi triệu chứng lại có ý nghĩa khác nhau trong quá trình chẩn đoán bệnh nên chúng em tạo ra một bảng trung gian là bảng weight. Bảng weight sẽ lưu thông tin của trọng số của triệu chứng đối với bệnh, độ lớn của trọng số sẽ do chuyên gia quyết định

- Bång weight:

Id: id trọng số weight: trọng số id\_desease: id bệnh

Id\_symptom: id triệu chứng

# 3. Trình bày các luật/cases/các mối liên kết thông tin được sử dụng để kết nối các tri thức trong hệ thống nhằm thực hiện được bài toán đặt ra.

Trong công thức Case Base Reasoning

## CBR – so sánh theo trọng số

Độ tương đồng được tính theo quy tắcnhư sau:

- Thuộc tính quan trọng nhất có trọng số là 6,
- · Các thuộc tính không quan trọng có trọng số giảm dần
- Thuộc tính không quan trọng nhất có trọng số là 1

rọng nhất có trọng số là 1
$$S\left(Problem, Case_i\right) = \frac{\sum_{j=1}^{m} w_j.d\left(problem_j, case_{i,j}\right)}{\sum_{j=1}^{m} w_j}$$

Trong đó,  $w_j$  là trọng số của thuộc tính thứ j, m là số thuộc tính,  $d(problem_j, case_{i,j})$  là độ tương đồng giữa thuộc tính thứ j của  $case_i$ , d(.) lấy giá trị trong khoảng [0,1].

- Các thuộc tính là các triệu chứng được lưu trữ trong bảng symptom
- Trọng số của mỗi bệnh được lưu trữ trong bảng weight
- Độ tương đồng được người dùng nhập giá trị từ giao diện vào hệ thống
- S trả về phần trăm khả năng mắc mỗi bệnh

## 4. Trình bày các kịch bản vận hành hệ thống, dữ liệu đầu vào, dữ liệu đầu ra.

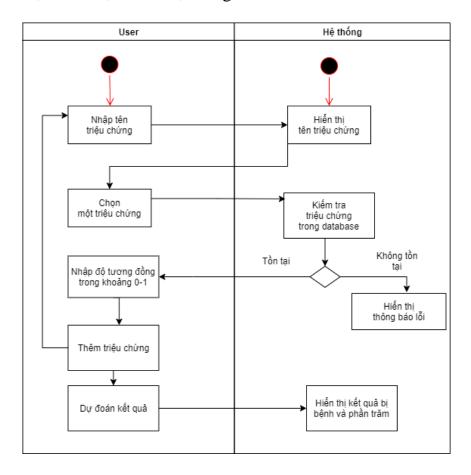
- Dữ liệu đầu vào: danh sách triệu chứng và độ tương đồng với triệu chứng có sẵn trong database.
- Dữ liệu đầu ra: danh sách bệnh và phần trăm khả năng mắc phải

Hệ thống lưu trữ các bệnh, triệu chứng và trọng số của mỗi triệu chứng trong mỗi bệnh.

Người dùng nhập tên triệu chứng và độ tương đồng của triệu chứng thực tế và triệu chứng có trong database

Hệ thống trả về danh sách bệnh có khả năng mắc phải và phần trăm mắc mỗi bệnh

## Kịch bản vận hành hệ thống:



## Thuật toán sử dụng: thuật toán Case Base Reasoning

## CBR – so sánh theo trọng số

Độ tương đồng được tính theo quy tắcnhư sau:

- Thuộc tính quan trọng nhất có trọng số là 6,
- · Các thuộc tính không quan trọng có trọng số giảm dần
- Thuộc tính không quan trọng nhất có trọng số là 1

trọng nhất có trọng số là 1
$$S(Problem, Case_i) = \frac{\sum_{j=1}^{m} w_j.d(problem_j, case_{i,j})}{\sum_{j=1}^{m} w_j}$$

Trong đó,  $w_j$  là trọng số của thuộc tính thứ j, m là số thuộc tính,  $d(problem_j, case_{i,j})$  là độ tương đồng giữa thuộc tính thứ j của Problem với thuộc tính thứ j của  $case_i$ , d(.) lấy giá trị trong khoảng [0,1].

## 5. Sử dụng các công cụ lập trình để xây dựng hệ thống dựa trên các tri thức đã được mô tả ở trên

Tên đề tài: Website chuẩn đoán bệnh xương

Ngôn ngữ lập trình: Java - Spring Boot Framework

Công cụ quản lý source code: github

Link project: <a href="https://github.com/phanmanh0502/DetermineBoneDiseases">https://github.com/phanmanh0502/DetermineBoneDiseases</a>

## 6. Chạy hệ thống theo các kịch bản đã nêu ở trên.

Màn hình chẩn đoán: Thực hiện chức năng chẩn đoán bệnh

Hệ thống chẩn đoán bệnh xương

Home Chẩn đoán Bênh và cách chữa tri Trong số Triêu chứng

Chẩn đoán bệnh xương

Thêm triệu chứng
Tên triệu chứng:
Độ tương đồng (0-1) : 1.0
Thêm triệu chứng

Bước 1: Người dùng nhập tên triệu chứng trên thanh công cụ tìm kiếm Tên triệu chứng, hệ thống trả về danh sách bệnh trong database có tên tương tự đã nhập, người dùng chọn một bệnh

#### Hệ thống chẩn đoán bệnh xương Home Chẩn đoán Bệnh và cách chữa trị Trong số Triệu chứng Chẩn đoán bệnh xương Thêm triệu chứng Tên triệu chứng: Viêm màng bồ đào trước cấp tính Độ tương đồng (0-1): Viêm màng hoạt dịch (thường chi dưới, ko đối xứng) Viêm điểm bám gân (gân gót, cân gan chân) Thêm triệu chứng Viêm ruột man tính $Tính \ chất \ của \ cơn \ viêm \ khớp \ cấp: \ đột \ ngột \ đau \ dữ \ dội \ kèm sưng tấy, nóng, \ đỏ, sung \ huyết... \\ \mathring{\ 0} \ 1 \ khớp, không \ đối$ xứng, thường xảy ra về đêm Triệu chứng viêm khớp tăng tối đa trong 12-24 giờ và kéo dài từ vài ngày đến vài tuần rồi có thể tự khỏi hoàn toàn Các đợt viêm khớp diễn ra thường xuyên và kéo dài hơn Giữa các đơt viêm, các khớp vẫn có thể có tình trang viêm nhe Tổn thương nội tạng, ban da, loét miệng, viêm đa khớp, nhạy cảm ánh sáng và viêm thanh mạc

Bước 2: Người dùng nhập độ tương đồng so với triệu chứng đã chọn (độ tương đồng mặc định là 1) rồi ấn Thêm triệu chứng

# Hệ thống chẩn đoán bệnh xương Home Chản đoán Bênh và cách chữa tri Trong số Triều chứng Chẩn đoán bệnh xương Thêm triệu chứng: Việm màng bố đào trước cể Độ tương đồng (0-1): 1.0

Quay lại bước 1 cho đến khi chọn hết các triệu chứng của bệnh nhân

Bước 3: Người dùng ấn Dự đoán kết quả, hệ thống trả về danh sách bệnh có thể mắc phải và dự đoán phần trăm khả năng mắc bệnh

Thêm triệu chứng		
Tên triệu chứng:		
Độ tương đồng (0-1) : 1.0		
Thêm triệu chứng		
Danh sách triệu chứng và độ tương đồn	ıg	
Triệu chứng	Độ tương đồng	
Viêm màng bồ đào trước cấp tính	1.0	
Viêm màng hoạt dịch (thường chi dưới, ko đối xứng)	1.0	
Dự đoán kết quả		_
Chẩn đoán		
Tên bệnh	Tî lệ (%)	Phương pháp chữa trị
Viêm khớp cột sống	8.33	Điều trị

Màn hình Bệnh và cách chữa trị: quản lý các chức năng thêm, sửa, xóa bệnh

## Hệ thống chẩn đoán bệnh xương

Home Chẩn đoán Bệnh và cách chữa trị Trọng số Triệu chứng

### Quản lý bệnh và cách chữa trị

Tạo bệnh và cách chữa trị

ID bệnh	Tên bệnh	Phương pháp chữa bệnh	Actions		
1	Viêm khớp dạng thấp	Điều trị	<u>Edit</u>	<u>Delete</u>	Xem trọng số
2	Viêm khớp cột sống	Điều trị	<u>Edit</u>	<u>Delete</u>	Xem trọng số
3	Gout cấp	Điều trị	Edit	<u>Delete</u>	Xem trọng số
4	Gout mãn	Điều trị	<u>Edit</u>	<u>Delete</u>	Xem trọng số
5	Loãng xương	Điều trị	Edit	Delete	Xem trọng số
6	Thoái hóa khóp	Điều trị	Edit	Delete	Xem trọng số
7	Lupus	Điều trị	<u>Edit</u>	<u>Delete</u>	Xem trọng số

## Màn hình Triệu chứng: quản lý các chức năng thêm, sửa, xóa triệu chứng

## Hệ thống chẩn đoán bệnh xương

Home Chẩn đoán Bệnh và cách chữa trị Trọng số Triệu chứng

#### Quản lý triệu chứng

Tao triệu chứng

ID triệu chứng	Tên triệu chứng	Actions	
1	Khởi phát từ từ (55-65%): sung khớp	Edit Delete	Xem trong số
2	Thường ảnh hưởng tại các khóp nhỏ	Edit Delete	Xem trong số
3	Cứng khóp buổi sáng (≥30-45ph)	Edit Delete	Xem trọng số
4	Mệt mỏi, chấn ăn	Edit Delete	Xem trong số
5	Hiếm khi triệu chứng tại khóp mất hoàn toàn	Edit Delete	Xem trong số
6	Khởi phát trước 45t	Edit Delete	Xem trong số
7	Đau hơn 3 tháng	Edit Delete	Xem trọng số
8	Đau lưng vùng thấp, đau mông	Edit Delete	Xem trong số
9	Thức giấc do đau lưng, thường từ nừa đềm	Edit Delete	Xem trong số
10	Crimor hunor husidi crimor de nihât 30mh	Edit Dalata	Vam trong sắ

## Màn hình Trọng số: quản lý các chức năng thêm, sửa, xóa trọng số Hệ thống chẩn đoán bệnh xương

Home Chẩn đoán Bệnh và cách chữa trị Trong số Triệu chứng

#### Quản lý trọng số

Tạo trọng số

ID trọng số	Tên bệnh	Tên triệu chứng	Trọng số	Actions
1	1 - Viêm khớp dạng thấp	1 - Khởi phát từ từ (55-65%): sung khớp	10.0	Edit Delete
2	1 - Viêm khớp dạng thấp	2 - Thường ảnh hưởng tại các khớp nhỏ	10.0	Edit Delete
3	1 - Viêm khớp dạng thấp	3 - Cứng khớp buổi sáng (≥30-45ph)	10.0	Edit Delete
4	1 - Viêm khớp dạng thấp	4 - Mệt mòi, chán ăn	10.0	Edit Delete
5	1 - Viêm khớp dạng thấp	5 - Hiếm khi triệu chúng tại khóp mất hoàn toàn	10.0	Edit Delete
6	2 - Viêm khớp cột sống	6 - Khởi phát trước 45t	10.0	Edit Delete

## 7. Giải thích các chi tiết trong hệ thống tương ứng với các tri thức đã tìm hiểu được.

Chi tiết thuật toán Case Base Resoning:

- Bước 1: Truy vấn list bệnh có khả năng mắc trong các triệu chứng đã nhập
- Bước 2: Tính toán khả năng mắc mỗi bệnh dựa vào thuật toán cbr
- Bước 3: Sắp xếp phần trăm mắc bệnh đã tìm được